

Der er ingen stor skrue vi ikke kan skrue ud

Asta Olivia Nordenhof. Pressefoto, Gads Forlag.

ANMELDELSE / 21.09.23

Asta Olivia Nordenhofs andet bind af romanføljetonen 'Scandinavian Star' var en hård fødsel, men hvilken prægtig djævleyngel der er kommet ud af det.

Filip Vest

Del artikel: [f](#) [t](#)

Efter tre år, et forlagsskifte, et par udskudte udgivelsesdatoer og en ændret titel, er en af de nok af mest ventede bøger i dansk samtidslitteratur udkommet, nemlig andet bind i Asta Olivia Nordenhofs ambitiøse romanføljeton i syv bind om mordbranden på Scandinavian Star. Den første bog i serien, *Penge på lommen*, blev lidt af en sensation, da den udkom i 2020. Det var nok en overraskelse for mange, at Nordenhof, som hidtil kun havde udgivet digte, kastede sig ud i et stort romanprojekt - og at hun af alle genrer valgte at tage fat i den bredt appellerende historiske roman. Og det kom nok også som en overraskelse for nogen, at hun faktisk kunne skrive sådan en omgang gedigen prosa og samtidig levere en skarp kapitalismekritik. *Penge på lommen* er en historisk roman, skrevet med en digters sensibilitet og en aktivists vrede.

Djævlebogen, som andet bind hedder, bliver nok også en overraskelse for mange. Nogen vil måske endda føle sig snydt. For hvis man tror, man får endnu et stykke medrivende prosa, bliver man skuffet. Dette selvstændige bind starter nemlig med et af de ærligste og måske bedste forord jeg nogensinde har læst. Nordenhof gør det klart, at bogen på ingen måde er blevet, som hun oprindeligt havde planlagt det. Egentlig skulle vi have fulgt forretningsmanden T, som blev introduceret i forrige bind, men hun skrev tre versioner af hans historie og hadede dem alle. »Hvad skulle jeg dog inde i hovedet på den mand?«, spørger Nordenhof sig selv i forordet. Hun nåede også at påbegynde en roman om Christoffer Columbus, om denne »forfader til den moderne forretningsmand«. Men også den kørte hun sur i, før hun endelig blev reddet af sit enkle motto "Fuck mænd!", der mindede hende om, at hun kan skrive, hvad hun vil. Det er der kommet denne djævelske hybridbog ud af.

Forfatteren kalder den selv »En erotisk gyser om forretningsmænd og djæveln, nogle digte om kærlighed og en tale fra galehuset«. Bogen består af fire dele og skifter mellem en slags novelle, to langdigte og en monolog. I formen er der dermed allerede lagt op til et dejligt frækt kollaps af forventninger, en bog der både ydmygt og provokerende tiltaler læseren med ordene: »Og det bliver jeres opgave at få det til at passe ind i serien. Jeg kan jo virkelig ikke gøre hele arbejdet alene.«

“ **Vi kan ikke tage for givet, at der kommer syv bind af Scandinavian Star. Vi kan ikke tage for givet, at**

kapitalismen er den eneste mulighed.

I *Djævlebogen* er vi altså ikke indeni hovedet på T (som dog stadig spiller en rolle), men vi kommer til gengæld helt tæt på fortælleren, der også var til stede som en stemme i *Penge på lommen*. Hun er forfatter og befinder sig i karantæne hos en fremmed mand i London, mens hun prøver at skrive en roman om sit møde med den mystiske T. Den fortælling eksisterer indeni den anden, en fortælling i fortællingen om sexarbejde, magt, penge, kedsomhed, ondskab, mord og dødsønsker.

Magt er en svær størrelse, og i *Djævlebogen* bliver begrebet gang på gang undersøgt og vendt på hovedet. Det er ikke altid dem med pengene, der har den, for som sexarbejderen siger et sted: »Det, du vil have, det kan du få, men når du får det, forstår du, at du er fuldstændig alene. Jeg er den djævel, der minder dig om, at der bag dit eget ansigt er atter et ansigt, og også dét er dit eget, og også dét er forladt.«

I anden del skifter *Djævlebogen* tempo og giver os i *Åbne huse* et langdigt om håbløshed, overgreb, kapitalismen som traume, og traumet at blive født. Men også om håb, om at elske, at have en høj libido, og glæden ved at kunne dele med nogen, hvad man ser (nødvendigheden af at dele for at se): at pege på en fasan og sige: »der er en fucking fasan«. I *Åbne huse* skriver Nordenhof på en måde, der næsten føles forbudt i al sin befriende naivitet. For eksempel når hun skriver: »blot ved // berøring // blot ved // at give videre // og videre // sådan // lever verden // sådan // får vi verden // til at leve // for vi kan ikke // la vær.«

Det lyriske jeg fortæller os, at overlevelsen ikke handler om at gøre sig hård og kold, for det er først der, man rigtigt steger »over patriarkatets ild«. Tværtimod må vi åbne vores hjerter. Hvis den slags udsagn stod alene, ville vi sikkert opleve dem som frygteligt banale og ude af trit med virkeligheden, måske ligefrem ignorante, men fordi *Djævlebogen* rummer så mange forskellige stemmer og energier, kan den få lov til både at være kikset og kritisk, håbløst naiv og lynende vred.

Djævlebogen er ikke en bog, der lover nemme svar. Det er en bog, der har brug for sin læser. På nogle punkter er den i familie med *Beklædning imod kvinder* af digteren Anne Boyer, der ligeledes er en mærkelig hybridbog med en form for digte, noveller og essays der netop kredser om kapitalismen. Måske er det den leg med genrer, der er brug for, for at fremskrive en kapitalismekritik. Måske har vi både brug for den opslugende prosa, som lader os relatere til menneskers skæbner, og metasporet, den konkrete og kontante stemme, der taler ind i nutiden og virkeligheden. Den stemme, der fortæller os, at det hele er noget vi har fundet på. At samfundet er en fiktion ligesom bogen.

Bagerst i bogen er der en oversigt over alle de syv planlagte bind. Her er den gamle titel til bind to (Idéer) nu er streget over. På en måde er der også noget befriende antikapitalistisk ved ikke at kunne gennemføre serien som planlagt. En forfatter og en bog, der ikke møder vores forventninger, som ikke bare tilfredsstiller sine forbrugere og sit forlag med endnu en page-turner. *Djævlebogen* minder os om, at vi ikke skal tage noget for givet, småt eller stort. Vi kan ikke tage for givet, at der kommer syv bind af Scandinavian Star. Vi kan ikke tage for givet, at kapitalismen er den eneste mulighed.

Til slut sidder jeg med en ambivalent følelse af både håbløshed og håb, mens jeg tænker på denne sætning fra sidste del af bogen: »sådan er verden // nu engang / skruet sammen // men deri // tager bent fejl // der er ingen // stor skrue // vi ikke // kan skrue ud // hvis vi vil og // er mange nok.« Med *Djævlebogen* har Asta Olivia Nordenhof drejet skruen det første lille stykke. Nu er det op til os andre at hjælpe til.

Del artikel: [f](#) [t](#)

ANNONCE

Mest læste

SAMFUND — FEATURE

Tak til giften

I en tid hvor kunststøtten udhules og økonomiske interesser presser kunstnerne ud af deres værksteder, er sidste udvej for mange kunstnere at indgå i uheldige alliancer med virksomheder, der vil...

KULTUR — KRITIK

Magisk stemning

Når Olga Ravns 'Voksbarner' er bedst, er den en påmindelse om, hvilken potentiel kvindelig litteraturhistorie, vi er gået glip af. Desværre drukner de gode intentioner i en forceret sanselighed og...

SAMFUND — RAPPORT